

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7478-17

meddelad i Stockholm den 28 september 2018

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 26 oktober 2017 i mål nr 1129-17

SAKEN

Graviditetspenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

En kvinna som är i slutet av en graviditet och som på grund av graviditeten har nedsatt förmåga att utföra sina arbetsuppgifter har rätt till graviditetspenning om arbetsgivaren inte kan omplacera henne till mindre ansträngande uppgifter.

Dok.Id 193807

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

Ersättningen beviljas för en viss period, betalas ut i förmånsnivåer om en fjärdedel, halv, tre fjärdedelar eller hel ersättning och lämnas för varje dag som den nedsatta arbetsförmågan består.

AA har en heltidsanställning som sjuksköterska. Hon arbetar 75 procent av sin arbetstid på ett serviceboende och 25 procent inom hemsjukvård. Hon arbetar inte på serviceboendet de dagar som hon arbetar inom hemsjukvården. AA väntade barn och ansökte om en fjärdedels graviditetspenning under en viss period då hon på grund av graviditeten inte längre klarade av det tunga arbetet inom hemsjukvården och hennes arbetsgivare inte hade möjlighet att omplacera henne. Hon uppgav att hon ville fortsätta att arbeta hela arbetspass på serviceboendet och få graviditetspenning de dagar under perioden då hon skulle ha arbetat inom hemsjukvården. Detta motsvarade en fjärdedel av arbetstiden beräknat för hela den period som ansökan avsåg.

Försäkringskassan fann att arbetet inom hemsjukvården var fysiskt tungt och ansträngande och att graviditeten satte ned AAs förmåga att utföra det arbetet. Hon beviljades en fjärdedels graviditetspenning för de dagar hon avstod från arbete i minst samma omfattning under perioden. Konsekvensen av Försäkringskassans beslut är att AA bara kompenserades för en fjärdedel av sin dagslön de dagar hon skulle ha arbetat inom hemsjukvården trots att hon var tvungen att avstå helt från det arbetet.

Förvaltningsrätten biföll AAs överklagande och gav henne rätt till en fjärdedels graviditetspenning för hela perioden. Enligt förvaltningsrätten togs AAs arbetsförmåga bäst tillvara genom att hon fortsatte att arbeta på serviceboendet och helt avstod från arbetet i hemsjukvården. Dessa dagar måste anses vara sådana där hennes arbetsförmåga var nedsatt på grund av graviditeten och hon hade därför rätt till hel graviditetspenning de dagarna, vilket motsvarade en fjärdedel av hennes arbetstid under perioden. Graviditetspenningen skulle

Mål nr
7478-17

enligt förvaltningsrätten räknas på samma sätt som om hon hade avstått från arbete med en fjärdedels förkortning varje arbetsdag.

Kammarrätten avslag Försäkringskassans överklagande.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att underinstansernas avgöranden ska upphävas och myndighetens beslut fastställas samt anför bl.a. följande. Graviditetspenning är en kalenderdagsberäknad dagersättning som betalas ut dag för dag så länge som den gravidas arbetsförmåga är nedsatt. För att kunna få en fjärdedels graviditetspenning utbetald för samtliga dagar under en period måste den gravida avstå från arbete och reducera sin arbetstid med minst en fjärdedel varje dag. Det finns ingen möjlighet att betala ut ersättning för dagar som den gravida inte avstår från arbete.

AA bestrider bifall till överklagandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

Frågan i målet är om graviditetspenning ska utbetalas för samtliga dagar under en viss period eller bara för de dagar då den gravida inte har kunnat arbeta.

Rättslig reglering

I 10 kap. 2 § socialförsäkringsbalken anges att en försäkrad som är gravid har rätt till graviditetspenning om graviditeten sätter ned hennes förmåga att utföra sitt förvärvsarbete med minst en fjärdedel, och hon inte kan omplaceras till annat mindre ansträngande arbete enligt 19 § föräldraledighetslagen (1995:584).

Av 10 kap. 4 § framgår att graviditetspenning lämnas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Graviditetspenning beviljas enligt 9 § för en viss period och av 6 § följer att ersättning lämnas för varje dag som nedsättningen består.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

AAs förmåga att utföra arbete inom hemsjukvården har varit helt nedsatt på grund av hennes graviditet under den aktuella perioden, medan hon oförändrat har kunnat arbeta vid ett serviceboende. Arbetet inom hemsjukvården har utgjort en fjärdedel av hennes totala arbetstid under samma period. Det är ostridigt att hon härigenom har rätt till en fjärdedels graviditetspenning och den tvistiga frågan är om ersättning ska utbetalas för samtliga dagar eller bara för de dagar då hon inte kunnat arbeta.

Graviditetspenningen utgör en särskild behovsprövad rätt till inkomstersättning för kvinnor som på grund av arbetets art tvingas ta ledigt under graviditetens slutskede (prop. 1978/79:168 s. 33). Det avgörande är att kvinnan faktiskt behöver vara ledig från visst arbete som hon på grund av graviditeten inte kan utföra. Nedsättningen att utföra visst arbete förutsätts bestå under en längre tid och ersättningen omfattar därför även arbetsfria dagar (a. prop. s. 53 och prop. 1986/87:69 s. 49).

Mot denna bakgrund bör enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening rätten till ersättning bestämmas med utgångspunkt i den faktiska nedsättningen av arbetsförmågan under en viss period oavsett hur arbetsuppgifterna fördelar sig över veckans arbetsdagar. Den omständigheten att en kvinna, beroende på hur hennes arbetsdagar ser ut, inte behöver reducera sin arbetstid varje dag utan bara vissa dagar bör alltså inte påverka den sammanlagda ersättningens storlek. Ersättning bör därför i ett sådant fall utbetalas för samtliga dagar.

Mål nr
7478-17

Av det anförda följer att AA har rätt till utbetalning av graviditetspenning på en fjärdedels nivå för samtliga dagar i den period som ansökan avsåg och inte bara för de dagar då hon inte kunnat arbeta. Försäkringskassans överklagande ska därför avslås.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Margit Knutsson, Per Classon, Leif Gäverth, Kristina Svahn Starrsjö och Helena Rosén Andersson.

Föredragande har varit justitiesekreterarna Sara Asplund och David Ankerson.

Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 10 mars 2017 i mål nr 865-17
Försäkringskassans beslut den 24 januari 2017